

Дегтярєва М. Д.,

курсант

Навчально-наукового інституту
права та підготовки фахівців для
підрозділів Національної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Нагорна О. О.,

старший викладач кафедри
цивільного права та процесу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
старший лейтенант поліції

ЩОДО ПОРЯДКУ ЗАСТОСУВАННЯ ПРАКТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ПІД ЧАС ГОСПОДАРСЬКОГО СУДОЧИНСТВА В УКРАЇНІ

Після вступу України в Раду Європи було поставлено перелік завдань, що пов'язані з процесами забезпечення та встановлення відповідності державного законодавства та правової практики країни вимогам європейським стандартам щодо прав людини, також, стандартам Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Ратифікувавши цю Конвенцію, держава Україна надала згоду на обов'язковість її, та надала статус їй частини національного законодавства, що розпочало процеси імплементації цього міжнародного акту у національне законодавство [1].

На даний момент, пріоритетними напрямками зовнішньої політики України є вважається зміна національного законодавства України з впровадженням міжнародних принципів і стандартів, які забезпечують захист прав і свобод людини. Також процес що адаптує національне законодавство України до норм європейського законодавства триває постійно. У ході цього створюються відповідні інститути, проводяться допоміжні заходи, що необхідні для збільшення ефективності право творення й правозастосування норм національного законодавства. Загальнонаціональна програма імплементації законодавства Європейського Союзу була затверджена Законом України «Про загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18 березня 2004 р. № 1629-ІУ [2].

Шляхом реформування судів законодавець хотів вдосконалити господарське судочинство в Україні, що потребує підвищення національного рівня судової практики та її повсякденного спрямування на міжнародні правові норми, спрямовані щодо вдосконалення національної системи судів, покращення її ефективності, доступності та прозорості [3, с. 21].

З метою контролю щодо дотриманням основоположних свобод та прав людини було утворена установа, що являється постійним міжнародним судовим органом, а саме Європейський суд з прав людини. Фактично, правові підстави щодо застосування цієї Конвенції та рішень Європейського Суду національними судами є простими та зрозумілими, але, практика вносить свої зміни. Минулими роками, рідко було так, що суддя під час розгляду певної господарської справи посилався на окреме рішення Суду за своєю ініціативою. В основному посилалась на практику Суду та на Конвенцію саме зацікавлена сторона додавала до своїх пояснень по суті справи спору, і в майбутньому таке посилання могло відобразитись у конкретному рішенні суду в справі [4].

Переважно, зацікавлена сторона являлась іноземною особою, яка в процесі розглядання справи українським судом, при наявності сумнівів в неупередженості суду, передбачала можливість перенесення розгляду спору на міжнародний рівень, також через подання конкретної скарги до Європейського Суду. Тепер, частіше трапляються випадки, що судді у своїх рішеннях у певних справах посилаються на рішення Європейського Суду за своєю ініціативою, незважаючи на те, що могли не бути такі посилання на практику Суду та Конвенцію у своїх поясненнях, якими сторона справи обґрунтувала свою позицію у конкретній справі [4].

Отже, слід вказати, що у процесі застосування господарським судом України Конвенції та практики Європейського Суду потрібно наголосити на інформаційному листі Вищого господарського суду України «Про Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, юрисдикцію та практику Європейського суду з прав людини» від 22 квітня 2016 року № 01-06/1444/16 [5]. Акти Європейського Суду по конкретних справах в силу дії Конвенції є обов'язковими тільки для держави, котра є відповідачем, але інші держави-учасники зазвичай добровільно приймають дану правозастосовну практику та переглядають національне законодавство, щоб уникнути в майбутньому порушень Конвенції.

Список використаних джерел:

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: Конвенція від 04.11.1950 р. № 995_004. Рада Європи. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
2. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 18.03.2004 р. № 1629-IV. Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629-15#Text>.
3. Кубко Е. Б. Міжнародно-правові стандарти в господарському судочинстві (методологічні питання). *Право України*. 2011. № 6. С. 21-28.
4. Шенк О. Специфіка застосування положень Конвенції та рішень ЄСПЛ господарськими судами України. *Юрист & Закон*. 2017. № 32.
5. Про Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, юрисдикцію та практику Європейського суду з прав людини: Лист Вищого господарського суду України від 22.04.2016 р. № 01-06/1444/16. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1444600-16>.